

Reforma správního trestání účinná od 1. července 2017

Nová právní úprava – balíček zákonů

- I. Nový zákon o přestupcích – zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (účinnost od 1.7.2017)
- II. Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích (účinnost od 1.7.2017) – jinde nezařazené přestupky
- III. Doprovodný (změnový) zákon – sněm. tisk 929/2016
  - tzv. tlusťoch
  - mění 250 zákonů
  - úprava a sjednocení terminologie
  - 9.6.2017 doručen k podpisu p. prezidentovi

Účel a důsledky reformy

- Sjednocení úpravy do jednoho právního předpisu
- Mizí správní delikt – nově přešupek FPO, PO
- Vyloučení speciálních procesních úprav u jednotlivých zákonů
- Vyloučení speciálních lhůt pro trvání odpovědnosti za správní delikty
- Vyloučení speciálních pravidel pro ukládání správních trestů (dříve sankcí)
- Nahrazení blokového řízení „příkazem na místě“
- Trestnost pokusu přešupku

Působnost nové právní úpravy

- Časová – odpovědnost za přešupek se posouí podle toho zákona, který byl účinný v době, kdy ke spáchaní přešupku došlo, pokud nový zákon není pro pachatele příznivější
- Územní – v zásadě přešupky spáchané na území ČR
- Osobní – na koho se (ne)vztahuje
  - imunita diplomatů, prezidenta, soudců ÚS
  - ne příslušníci bezpečnostních sborů
  - senátoři a poslanci si mohou vybrat

Pojem přestupku

- Přestupkem je společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin.
- Materiálně formální pojetí
  - materiální znak – společenská škodlivost
  - formální znak – naplňuje popis skutkové podstaty v zákoně
- Sjednocení terminologie
  - přestupek nově zahrnuje přestupky FO i původní správní delikty FPO a PO
  - Správní delikt neměl legální definici – vymežován pouze praxí a judikaturou

Pojetí odpovědnosti za přešupek

- U PO a podnikající FO objektivní odpovědnost (možnost liberace – prakticky nemožné)
- U FO subjektivní odpovědnost – zkoumá se zavinění
- Nová právní úprava
  - zavádí pokus přešupku
  - odpovědnost zákonného zástupce nebo opatrovníka
  - spolupachatelství
  - rozšiřuje definici pachatele na
    - organizátora
    - návodce
    - pomocníka

Jednání právnické a podnikající fyzické osoby

- Přičitatelnost jednání fyzické osoby (zaměstnanec, členů statutárních orgánů)
- Zvláštní zákon musí výslovně uvádět: „PO (resp. FPO) se dopustí přestupku, pokud...“
- Přechází na právního nástupce PO
- SO může rozhodnutím zakázat zánik či přeměnu PO, pokud se tím PO zkouší vyhnout odpovědnosti za přestupek či pokutě
- U FPO odpovědnost nezaniká ukončením podnikání
- Možnost liberace – v praxi značně omezená – viz 9 As 36/2007, 5 As 10/2015 – téměř absolutní odpovědnost za jednání zaměstnance

Jednání fyzické osoby

- Fyzická osoba od 15, resp. 18 let, přičetná
  - obecně postačí zavinění z nedbalosti, pokud zvláštní zákon nevyžaduje úmysl
  - výjimka – doprovodný zákon – objektivní odpovědnost provozovatele vozidla podle zákona o silničním provozu
  - odpovídá i pokud ke spáchání přestupku využije jiné osoby, která za přestupek neodpovídá (nezletilé, nepřičetné) nebo PO
  - pokud zvláštní zákon stanoví, odpovídá i jako návodce, pomocník, organizátor i opatrovník nebo zákonný zástupce

Promlčecí doba

- 1 rok u přestupků s pokutou do 100 000 Kč
(s přerušením max. 3 roky)
- 3 roky s pokutou od 100 000 Kč
(s přerušením max. 5 let)
- Při přerušení promlčecí doby začíná běžet nová
- Zvláštní zákony mohou běh promlčecí doby upravit odlišně
- Čím se přerušuje běh promlčecí doby
  - doručením oznámení o zahájení řízení,
  - vydáním rozhodnutí o vině (vč. příkazu),
  - vydáním rozhodnutí o schválení dohody o narovnání,

Promlčecí doba

- Promlčecí doba neběží v době
  - kdy se pro tentýž skutek vedlo trestní řízení,
  - kdy bylo řízení o přestupku přerušeno proto, že bylo možné očekávat uložení trestu obviněnému z přestupku za jiný skutek v trestním řízení, přičemž správní trest, který lze uložit v řízení o přestupku, je bezvýznamný vedle trestu, který by bylo možné uložit v trestním řízení,
  - kdy se o věci vedlo soudní řízení správní,
  - kdy trvalo podmíněné upuštění od uložení správního trestu.

Zavedení pojmů důležitých pro praxi

- Pokus přestupku
- Pokračování v přestupku
- Trvající a hromadné přestupky
- Opomenutí
- Spolupachatelství
- Zvláštní subjekt přestupku
- Skutkový a právní omyl

Správní tresty (dříve sankce)

- Napomenutí – nelze uložit pokud dolní hranice pokuty není 0,- Kč
- Pokuta – není-li její výše stanovena, max. 1 000,- Kč
- Zákaz činnosti – jen pokud stanoví zvláštní zákon, max. 3 roky
- propadnutí věci nebo náhradní hodnoty
- Nově zveřejnění rozhodnutí o přestupku – jen pokud stanoví zvláštní zákon
- Zákaz pobytu NE

Správní trest lze uložit samostatně nebo spolu s jinými správními tresty; napomenutí nelze uložit spolu s pokutou.

Ukládání správních trestů

- Mění se zákonem stanovená kritéria k čemu musí SO při ukládání trestu přihlédnout
- Nově může SO za dva nebo více přestupků uložit pokutu ve vyšší sazbě – horní hranice pokuty za přestupek nejpřísněji trestný se zvyšuje až o polovinu (nejvýše však do částky, která je součtem horních hranic sazeb pokut za jednotlivé společně projednávané přestupky)

Mimořádné snížení výměry pokuty

- Lze snížit uloženou pokutu max. na 1/5 dolní hranice stanovené zákonem pokud
  - vzhledem k okolnostem případu a osobě pachatele lze důvodně očekávat, že i tak lze jeho nápravy dosáhnout,
  - je pokuta ukládána za pokus přestupku,
  - pokuta uložená v rámci zákonem stanovené dolní hranice sazby by byla vzhledem k poměrům pachatele nepřiměřeně přísná, nebo
  - pachatel spáchal přestupek, aby odvrátil útok nebo jiné nebezpečí, aniž byly zcela naplněny podmínky nutné obrany nebo krajní nouze, nebo překročil meze jiné okolnosti vylučující protiprávnost.

Omezující opatření

- Zákaz navštěvovat určená veřejně přístupná místa nebo místa, kde se konají veřejné sportovní, kulturní nebo jiné společenské akce
- Nově
  - omezení styku s určitou osobu nebo okruhem osob
  - povinnost podrobit se programu pro zvládání agrese nebo násilného chování

Kvalifikace oprávněných úředních osob

- Vysokoškolské vzdělání v magisterském studijním programu v oboru právo na VŠ v ČR
- Vysokoškolské vzdělání v bakalářském studijním programu v jiné oblasti a prokázání odborné způsobilosti zkouškou provedenou u MV
- Do 31. 12. 2022 může činnost oprávněné úřední osoby vykonávat i úředník bez požadovaného vzdělání.
- Od 1.1.2023 úředník bez požadovaného vzdělání pokud je starší 50 let, pokud nejméně 10 let projednával přestupky a rozhodoval o nich

Vedení řízení o přestupcích

- (Ne)doručování nedosažitelnému zmocněnci
  - zamezení procesních obstrukcí
- Zajišťovací prostředky
  - záruka za splnění povinnosti
  - zákaz zrušení nebo přeměny obviněné PO
- Ústní jednání
  - nově fakultativní
  - nařízení ÚJ závisí na správním uvážení
  - nový důkazní prostředek – výslech obviněného
- Souhlas osoby přímo postižené přestupkem
  - změna koncepce dosavadních návrhových přestupků

Příkaz na místě (dříve bloková pokuta)

- Příkaz na místě ve formě příkazového bloku
  - Odůvodnění nahrazeno souhlasem pachatele
  - Pro FO, FPO i PO – pozor na oprávnění podepsat za PO
  - Nelze podat odpor
  - Uložení pokuty nebo záruky za splnění povinnosti (§ 83 ZOP)
  - Náhrada blokového řízení
  - Napomenutí nebo pokuta max. do 10.000 Kč nestanoví-li zvl. z. jinak
  - Přezkumné řízení do 6 měsíců

Narovnání

- Rozhodnutím se schvaluje dohoda o narovnání, kterou uzavře obviněný a poškozený, jestliže
  - takový způsob vyřízení věci není v rozporu s veřejným zájmem a je dostačující
  - obviněný prohlásí, že spáchal skutek, pro který je stíhán, nejsou-li důvodné pochybnosti o tom, že jeho prohlášení bylo učiněno svobodně, vážně a určitě,
  - obviněný uhradil poškozenému škodu nebo mu vydal bezdůvodné obohacení a
  - obviněný složil na účet správního orgánu peněžní částku určenou k veřejně prospěšným účelům

Podmíněné upuštění od uložení správního trestu

- Přestupkem byla způsobena majetková újma, nebo se pachatel bezdůvodně obohatil
- Lze důvodně očekávat, že již samotné projednání věci před správním orgánem postačí k nápravě pachatele.
- SO rozhodnutím pachateli uloží, aby ve lhůtě stanovené správním orgánem nahradil škodu, kterou přestupkem způsobil, nebo aby vydal bezdůvodné obohacení získané přestupkem, a zároveň stanoví způsob, jakým tak pachatel má učinit;
- Nedodrží-li pachatel lhůtu a způsob náhrady škody či vydání bezdůvodného obohacení – správní trest se uloží

Další instituty procesní úpravy

- Zvláštní lhůta pro vydání rozhodnutí o přestupku 60 dnů
- Úprava vztahu řízení o přestupku a trestního stíhání o totožném skutku
- Vytváření přehledu přestupků

Z často kladených dotazů

- Právníckou osobu nelze urazit na cti
- Kvalifikační předpoklady platí i pro předsedu komise nebo starostu projednávajícího přestupky
- Kvalifikační předpoklady neplatí pro policisty a strážníky
- Veřejnoprávní smlouvy uzavřené před 1.7.2017 zůstávají v platnosti
- Uzavření veřejnoprávní smlouvy nemá vliv na činnost MP

Děkuji za pozornost!

Masarykovo náměstí 19
686 01 Uherské Hradiště
www.mesto-uh.cz

Bc. Ondřej Čubík
Odbor dopravních a správních agend
Revoluční 1023
686 01 Uherské Hradiště

T +420 572 525 111
E epodatelna@mesto-uh.cz